

SZAKKÉPZÉS: CSELEKVÉSI TERV 2017. évre

A Szövetség 2016. tavaszán kidolgozott egy stratégiai tervet az ágazatban jelentkező szakképzési, munkaerő utánpótlási problémára. E stratégia alapján készült el a Print: a TE jövőd oktatási marketing kampány, amely az általános iskolát végző, pályaválasztás előtt álló fiatalokat célozza. A kampányt szeptember elején mutattuk be a szakmai közönségnek.

A kampányhoz több nyomdai cég csatlakozott és megkezdődött a munka. Eddig a következő cégeknek adtuk át a teljes kampány anyagot: Primerate Kft., Keskeny és Társai 2001 Kft., Pauker Holding Kft., STI Petőfi Nyomda Kft., Marzek Kner Packaging Kft., Alföldi Nyomda Zrt., manroland Magyarország Kft, Oláh Nyomda Kft., Érdi Rózsa Nyomda Kft.

Az őszi folyamán egyre világosabbá vált, hogy a probléma sokkal szerteágazóbb, mint azt korábban gondoltuk, így a feladatok is bővültek. Az őszi folyamán budapesti székhelyű nyomdák bevonásával létrejött egy szakmai bizottság, amely kidolgozta a következő évre vonatkozó konkrét cselekvési tervet. Ennek keretében olyan megoldási javaslatok születtek, amelyek választ adnak mind az azonnali, mind a hosszú távon jelentkező problémákra.

1. Rövid távú megoldás: saját dolgozók képzése

Nyomdaipari vállalkozások visszajelzése alapján egyértelművé vált, hogy a cégek olyan megoldásokat várnak el, amely akár egy éven belüli időtartamban megoldást jelenthet a legégetőbb szakember hiányra. Számos nyomda házon belül folytat oktatást olyan munkatársak számára, akik más szakmával rendelkeznek és jelenleg még nem foglalkoztathatók szakmai munkakörökben. Szintén házon belül oldják meg a gyakorlati képzést. Igényként hangzott el, hogy legyen egy olyan pár hónapos alapképzés, amely kizárólag elméleti oktatást biztosít, a gyakorlati oktatást, pedig a dolgozó munkáltatója végzi. A cégek egyértelműen hangsúlyozták, hogy jelen helyzetben számukra nem elsődleges prioritás a „papír” megléte, sokkal inkább a gyakorlatban alkalmazható tudás. Amennyiben a dolgozó alkalmas a pályára, úgy nincs akadálya a „komolyabb” oktatásban való részvételének.

javaslat

A Szövetség felkért gyakorlati szakemberek közreműködésével **kidolgoz egy összesen 100 órás (10 hét) alapképzést jelentő elméleti tanfolyamot nyomdaipari cégeknél dolgozók számára. A tervezett képzés irányai: nyomdai gépmester alapismeretek és kötészeti alapismeretek.** Később az igényeknek megfelelően ez további tanfolyamokkal bővíthető, pl. GYEK, CTP operátor, flexo gépmester.

Fontosnak tartjuk, hogy olyan tananyag készüljön, amelyet az ágazatban dolgozó gyakorlati szakemberek állítanak össze és lektorálnak, akiket a Szövetség kér fel. További szempont, hogy a tananyag az ország bármely részében oktatható legyen. Ez csak akkor valósítható meg, ha az elkészült oktatási tananyag a Szövetség szellemi tulajdona, amellyel szabadon rendelkeznek. Ez természetesen egyben azt is jelenti, hogy az ehhez szükséges pénzügyi forrást is a Szövetségnek kell biztosítania. Ennek összege jelen fázisban még nem látható, a kiszámítására további vizsgálatokat kell végezni.

A tanfolyammal párhuzamosan a beiskolázott munkavállaló mellé a küldő cég szakmentort jelöl ki, aki felel a szakmai gyakorlati oktatásért.

A tanfolyam végén a munkavállaló vizsgát tesz az elméleti anyagból. Ezt követően egy oklevél kerül kiállításra, amelyet a Szövetség hitelesít. Tartalmazza az elvégzett tanfolyam igazolását, valamint azt, hogy a hallgató mely nyomdában, milyen gépen és kinek a mentorálásával végezte a gyakorlatot.

A megvalósításban résztvevő szervezetek és személyek

- Szövetség által felkért szakemberek, akik a tananyagot összeállítják, valamint oktatók.
- A Szövetség oktatásért felelős munkatársa, aki részt vesz a tanfolyam megszervezésében és a nyomdák, valamint a képzési intézmény közötti koordinációban. Felügyeli az ágazat által elvárt képzés megfelelőségét.
- A Szövetséggel együttműködést kötő oktatási szervezet, amely biztosítja a tanfolyamok technikai és esetlegesen személyi feltételeit.
- Nyomda, amelyik a képzésre beiskolázza munkavállalóját és biztosítja mentor felügyelete mellett a gyakorlati képzést.

Időtartam

Kedvező ágazati fogadtatás esetén a tananyag 2017. tavaszán elkészülhet és elindulhat az első tanfolyam.

2. Középtávú megoldás: OKJ képzés

A felnőtt képzés keretében jelenleg két szakmára koncentrálnak: nyomdaipari technikus (gépmeister) és könyvkötő-nyomtatványfeldolgozó. Előbbinél az óraszám 800, utóbbinál 900 óra. Bizonyos feltételek mellett az első és második szakma esetében a képzés a hallgató számára ingyenes, formája lehet nappali vagy esti képzés. A gyakorlati oktatás olyan nyomdákban végezhető, amelyek gyakorlati oktatóhellyé minősítették magukat. A gyakorlati oktatás szervezése a képzési intézmény feladata. A képzést követően a hallgatók államilag elismert OKJ vizsgát tehetnek és szakmunka végzésre feljogosítottak.

További OKJ rendszerű képzésre is van lehetőség, de ezekre az ágazatból nem mutatkozik jelentős igény vagy hiány. Ezek: digitális kép- és szövegszerkesztő, kiadványszerkesztő technikus, korrektor. Indítható még nyomdaipari szaktechnikus képzés 320 órában. Ez elsősorban nyomdai középvezetői munkakör ellátását teszi lehetővé.

Az OKJ képzés tananyagát illetően a Szövetség oktatási bizottsága már 2013-ban megküldte az illetékes szerveknek a változtatási javaslatát. Ezek további módosítása vagy újabb szakmák felvétele jelen körülmények között nem időszerű. Megvalósítása több éves munkát igényel. A jelenlegi tananyag nem áll módunkban érdemben változtatni, mivel annak meghatározása és elfogadása a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal kompetenciájába tartozik, a Szövetség legfeljebb javaslattal élhet, aminek elfogadása nem kötelező.

Az OKJ-s képzéssel kapcsolatban a legfőbb gondot a bemeneti oldal jelenti, vagyis azon érettséggel rendelkező, pályakezdés előtt álló fiatalok, akik nem felelnek meg a felsőoktatás feltételeinek vagy valamilyen okból munkanélküliekké váltak.

Javaslat

Az érettségiző fiatalokat elsősorban a szakintézmények tudják elérni, amelyek feladatai között szerepel a középiskolák megkeresése. ***Számunkra készült el a Print: a TE jövőd kampány középiskolásokra átdolgozott, módosított változata. A kampány anyaga, struktúrája teljes egészében a már meglévő***

kampányra épül. A módosítás elsődlegesen a kampány üzenetét, hangvételét érinti, továbbá az iskolai prezentáció anyagát. Ezt már átadtuk az Óbudai Egyetemnek, de a lehetőség felkínáljuk a többi középfokú oktatási intézménynek is. Ennél a célközönségnél készült olyan prezentáció változat is, amely arra az esetre készült, ha nyomdák szeretnének részt venni a kampányban.

További potenciált látunk a regisztrált munkanélküliek esetében. A Kormányhivatalok Munkaügyi Központjai rendelkeznek olyan pályázati forrással, amelyből finanszírozni tudják munkanélküliek átképzését. Ebben a vonatkozásban **felvettük a kapcsolatot a Fővárosi Kormányhivatal Munkaügyi Központjával. Az előzetes megbeszélés alapján a tárgyaló partner nyitott volt arra, hogy az OKJ-s nyomdászképzéseket (gépmester és könyvkötő) felvegyék a képzési listára 2017-ben.** Amennyiben létrejön együttműködés a Szövetség és a Központ között, úgy lehetőség van a képzés népszerűsítésére a központ rendezvényein, és tájékoztató anyagok továbbítására. Javaslatunk elfogadása esetén a Központ pályázatot ír ki oktatási intézményeknek a képzés lefolytatására. Ebben az esetben a képzés elméleti részét a pályázaton győztes intézmény (magán vagy állami) biztosítja, a gyakorlati képzést pedig azon nyomdák, amelyek regisztráltatták magukat gyakorlati képzési helyként. Munkanélküliek átképzése során a képzés idejére a hallgató még nem lesz egyik cég munkavállalója sem, de a gyakorlati képzésnek köszönhetően jó esély van arra, hogy a végzést követően ott dolgozzon az illető.

Megvalósításban résztvevő szervezetek

- Szövetség, amely megkötö a megállapodást és folyamatosan tartja a kapcsolatot a Munkaügyi Központtal.
- Kormányhivatal Munkaügyi Központja
- Akkreditált gyakorlati képzést vállaló nyomdák
- Képzési intézmény. Figyelemmel a több csatornán keresztül elérhető célközönségre, itt több résztvevő is elképzelhető. Jelen ismeretünk szerint ilyen képzésre jogosító akkreditációval rendelkezik az Óbudai Egyetem, a Szily Kálmán középiskola és a Soter-line Kft.

Időtartam

Munkanélküliek esetében a projektnél nehéz meghatározni időtartamot, mert a tényleges megvalósítás – különösen a munkanélküliek esetében – több, külső szervezettől függ, különös tekintettel a Munkaügyi Központra. Reményeink szerint a Központtal való tényleges együttműködés megkezdésére 2017. év tavaszán kerülhet sor.

A középiskolásoknál a képzés azonnal indulhat, a létszám az erre irányuló marketing sikerétől függ. A képzés promóciójában a nyomdák és a képző intézmények egyaránt részt vesznek.

3. Hosszú távú megoldás: középiskolai szakképzés

A korábbi megbeszélések alapján ez a képzési forma a stratégia egyik legkritikusabb pontja, különösen a fővárosban. Országszerte és Budapesten nagyon szisztematikus és több éven keresztül tartó munka után várható, hogy érzékelhetően nőjön a beiskolázottak száma. Még pozitív fejlemények esetén is, több éves oktatás után várható, hogy szakképzett munkaerő álljon az ágazat rendelkezésére. További akadályt jelent, hogy a szakközépiskolák közül a budapesti Szily Kálmán iskolát sok kritika éri mind az általános iskolák, mind a szakma részéről. E kritikák egy része nem megfelelő információkból ered, míg másik része sajnos valós tényeken alapul. Nagyon alacsony a szülők által fontosnak tartott tanulmányi átlag szint, maga az épület nem igazán jó helyen van és felszereltsége – különösen a tannyomdát illetően – szintén nem mondható korszerűnek.

Javaslat

A Szövetség és az ágazat lehetőségeit messze meghaladja a fővárosi iskolával kapcsolatos körülmények megváltoztatása. Erre semmilyen forrás nem áll a rendelkezésünkre. Az elképzelhető, hogy az iskola proaktív kezdeményezésére az ágazat bizonyos szereplői kisebb változtatások részesei legyenek. Ehhez azonban az kell, hogy az iskola maga álljon elő javaslatokkal és keresse meg a cégeket. Egy biztosan látszik: a tannyomda fejlesztése nem reális elvárás, és a korábbi ('80-as évekbeli) anyagi támogatás már nem elképzelhető.

A jelen helyzetben azonban ágazati oldalról nem tehetünk mást, mint minden fórumon az iskolai szakképzés népszerűsítését. ***Fokozottan szükség van a nyomdák által lefolytatott Print: a TE jövőd kampányra, oktatási kiállításon való jelenlétre, illetve a középiskola fokozottabb aktivitására.***

A fenti javaslat nemcsak Budapest vonatkozásában érvényes, hanem az ország egész területén. A rendelkezésünkre álló információk szerint Békéscsaba kivételével a többi iskolában bőven vannak kihasználatlan kapacitások.

Megvalósításban résztvevő szervezetek

Mindazon nyomdák, amelyek számára fontos a környezetükben levő szakmai képzés és hajlandóságot mutatnak a kampányok lefolytatására. Ehhez a Szövetség a már kész anyagokon kívül minden további támogatást megad. A támogatás formája függ az adott cég sajátosságaitól, igényeitől.

4. Hosszú távú megoldás: felsőfokú képzés

A mérnök, szakmérnök képzés jelenleg az Óbudai Egyetemen folyik. A Médiatechnológia Intézet – az egyetem többi programjával összhangban – számos olyan projektben vesz részt, amelynek célja az egyetemi hallgatók létszámának növelése. Ide tartoznak többek között a középiskolai órák tartása, egyetemi nyílt napok szervezése, egyetemi kiállítás (Állásbörze), illetve népszerűsítő programok pl. a Kutatók Éjszakája.

A szakmérnöki képzés tekintetében elsődlegesen az ágazatból érkező igényeknek megfelelően alakítják a képzést.

E tevékenység támogatásaként készült el az OKJ-s képzésnél már említett módosított kampány anyagot. Az anyagot bemutattuk és átadtuk az egyetem munkatársainak.

5. Egyéb, az oktatással összefüggő feladatok

Önálló feladatkör, munkakör kialakítása a Szövetségen belül

A fenti projektek megvalósítása meghaladja a Szövetség humán erőforrásait. Jelenleg minden szövetségi feladatra két fő áll rendelkezésre, az ügyvezető igazgató és egy fő irodavezető. Könnyen belátható, hogy az oktatással kapcsolatos feladatok elvégzésére önálló munkakört kell létrehozni. A szövetség pénzügyi forrásai egy évre terjedő időszakra tudja fedezni ennek a munkatársnak, valamint az egyéb felmerülő kiadások (pl. kiállításokon való részvétel, reklám tevékenység stb.) a költségeit. Várhatóan ***a Szövetség elnöksége az oktatási feladatokra a tartalékokból fog forrást elkülöníteni, azonban ez is véges mértékű. A hosszú távú pénzügyi megoldást mindenképpen a taglétszám növelése jelenti.*** Az első évben a várható pénzügyi igény 5 millió forint közé tehető.

A többletlelétszámmal megoldható feladatok köre:

- Szakmai alaptanfolyam kialakításában való részvétel, tanfolyamok szervezése
- Általános iskolai, akkreditált gyakorlati képző helyek adatbázisának kiépítése, meglévő adatbázis kezelése
- Munkaerő helyzetre vonatkozó felmérések, statisztikák készítése
- Kapcsolattartás oktatási intézményekkel: szakintézmények, egyéb oktatás intézmények (általános és középiskolák)
- Nyomdák marketing tevékenységének támogatása, koordinálása
- Közreműködés további marketing anyagok kidolgozásában és legyártásában (pl. reklámanyagok, prezentáció stb.)
- Egyéb, oktatási promóciós esemény szervezése, vagy azon való részvétel
- Közreműködés oktatási lobbis tevékenységben: adatok beszerzése, dokumentumok elkészítése, részvétel tárgyaláson stb.
- Közreműködés a Nyomtatott Kommunikációért Alapítvány oktatási tevékenységében
- Oktatási tevékenység kommunikációja: web oldal, e-hírlevél, kapcsolattartás szakmai sajtóval

A Szövetség elnökségének decemberi ülésén kerül meghatározásra a 2017. évi munkaterv és pénzügyi terv. Ebben már szerepeltetjük – a többi költségvetési tétel figyelembevételével – az oktatási feladatokra elkülönített összegeket.

Nyomdász szakmák hiányszakmává nyilvánítása a fővárosban

A hiányszakmává nyilvánításnak a beiskolázás – szakgimnázium és szakközépiskola - szempontjából van jelentősége. Amennyiben adott területen a Kereskedelmi és Ipar Kamara, valamint a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal hiányszakmává nyilvánít egy szakmát, úgy az többlet állami támogatásra, a tanulók külön ösztöndíjra számíthatnak. Ez komoly szempont a pályaválasztásnál.

Jelen ismereteink szerint két megyében hiányszakma a nyomdászat: Hajdú Bihar és Békés megyékben.

A Szövetség 2016. november – december hónapban tárgyalásokat kezdeményez a nyomdászat hiányszakmává nyilvánítása érdekében az illetékes hatóságokkal Budapest és Pest Megye vonatkozásában. A döntés meghozatalának időpontjára nincs ráhatásunk.

Tárgyalás kezdeményezése a szakképzés problémáinak kormányzati szintű megoldására a Nemzetgazdasági Minisztériummal

A jelenlegi oktatáspolitikai kommunikáció szinten igényli az adott szakma aktív közreműködését, ugyanakkor a gyakorlat szintjén ezek a folyamatok meglehetősen lassúak, nehézkesek, és nagyon bonyolult feladat érdemi változtatást elérni. Ezalatt értjük a szakképzés összes formájára és tartalmi elemére vonatkozó strukturális változtatásokat, a szakma felől érkező igények beemelését a képzés rendszerébe.

Ezzel együtt a hosszú távú stratégiai célok érdekében mindenképpen szükségesnek látjuk tárgyalások kezdeményezését a minisztérium felső vezetésével. Értjük ezalatt pl. új OKJ-s szakmai képzés indítását, meglévő tananyagok (középszolai és OKJ-s) szakmai felülvizsgálatát, az oktatás technikai feltételeinek vizsgálatát. Jelenti továbbá a jogszabályi környezet átalakítását. Fontosnak tartjuk, hogy az oktatáspolitikának legyen átfogó stratégiája a nyomda- és papíripari képzéssel kapcsolatban, amelynek kialakításában a Szövetség aktívan közreműködik.

A Szövetség 2017. első negyedében hivatalos megkereséssel él a Nemzetgazdasági Minisztérium illetékes államtitkára felé, amelynek során javaslatokat terjeszt elő a fenti témákban.

Nyomtatott Kommunikációért Alapítvány aktivitása a képzés támogatása érdekében

Az Alapítvány a következőképpen tudja segíteni az oktatással, illetve munkaerő-utánpótlással kapcsolatos feladatokat:

- 1./ Cégekhez kötődő (saját dolgozó) oktatások, továbbképzések támogatása – célzott támogatói szerződéssel.
- 2./ Tanulói szerződések megkötése esetén a tanulmányokat folytató diákok ösztöndíjjal történő támogatása.
- 3./ A szakmai utánpótlás érdekében különféle rendezvényeken, kiállításokon való megjelenés támogatása, illetve az Alapítvány aktív részvétele az ilyen jellegű eseményeken.

Kommunikáció a szakmával és a szélesebb célközönséggel

A célzott marketing tevékenység mellett szükségesnek látszik a szakmai képzés általános kommunikációja, reklám vagy PR cikkek formájában. Gondolunk itt pl. a HVG tematikus kiadványára, illetve egyéb országos sajtóorgánumokra.

Mindenez túl a szakma többségének mozgósítása csak akkor lehetséges, ha a szakmai sajtó nagyon erőteljes módon a képzés ügye mellé áll és minél több információ közvetít a szakma szereplői felé. Ehhez a Szövetség és a szaklapok szoros együttműködése szükséges, a Szövetség minden aktuális információt megoszt a három legfontosabb újsággal: Printinfo, Print&Publishing és Magyar Grafika.

Oktatási rendezvényeken, kiállításokon való részvétel

Az oktatási piacon számos országos vagy regionális rendezvény van. Ezek komoly népszerűségnek örvendenek a továbbtanulók körében, azaz lehetőség nyílik olyan célközönség elérésére is, amelyet az egyéb aktivitások során nem tudunk megszólítani. Ezért fontos, hogy a Szövetség pénzügyi lehetőségeitől függően minél több ilyen rendezvényen jelenítse meg a nyomdász képzéseket a szakma egészének képviselőiben.

A három legjelentősebb esemény: Edukáció kiállítás, Szakmák Éjszakája és Szakma Sztár.

A Fővárosi Kormányhivatal Munkaügyi központja a tárgyalás során jelezte, hogy ők is szerveznek különféle tájékoztató rendezvényeket a munkanélküliek számára. Itt lehetőség van szóróanyagok elhelyezésére és szakmabemutató prezentációk tartására.